

Urmas Kruise
Riigikogu Maaelukomisjon
riigikogu@riigikogu.ee
Lossi plats 1a
15165, Tallinn

Teie 16.04.2024 nr 1-6/24-4/3

Meie 24.05.2024 nr 10-1/1081-2

Arvamus kollektiivses pöördumises „Loom ei ole asi! Tema koht ei ole poeletil.“ tehtud ettepanekute kohta

Austatud komisjoni esimees

Täna võimaluse eest avaldada arvamust kollektiivses pöördumises „Loom ei ole asi! Tema koht ei ole poeletil.“ tehtud ettepanekute kohta. Täpsemalt taotletakse pöördumises lemmikloomade kauplustes müügi keelamist ning komisjon palub majandus- ja infotehnoloogiaministri hinnangut, kas kauplustes lemmikloomade müügi keelustamine oleks vastuolus ettevõtlusvabaduse põhimõttega ning kas keelustamine on proportsionaalne või võiks lahenduseks olla pigem looma heaolu nõuete täiustamine ja järelevalve tõhustamine.

Peame loomade heaolu tagamist väga oluliseks, kuid meie hinnangul ei ole pöördumises pakutud keeld kooskõlas ja proportsionaalne ettevõtlusvabaduse põhimõttega.

Lemmikloomade müügi keelamine kauplustes piiraks põhiseaduse §-s 31 sätestatud ettevõtlusvabadust. Isikute õigusi ja vabadusi tohib piirata aga ainult kooskõlas põhiseadusega ning need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust (PS § 11). Põhiseaduse kommentaarides on selgitatud, et põhiõiguste piiramisel tuleb valida piirang, mis tagab seadusandja eesmärgi saavutamise, kuid mis ei ole seda eesmärki silmas pidades põhjendamatult suur. Kui piirang aitab küll eesmärgile kaasa, kuid on olemas alternatiivina leebem piirang, mis annab sama tulemuse, siis sellisel juhul ei ole vajalik see konkreetne rangem piirang.¹ Seega tuleb valida piirang, mis tagab eesmärgi saavutamise, kuid riivab seejuures põhiõigusi vähimal määral.

Pöördumisest nähtub, et probleemid, mida lahendada soovitakse on järgnevates asjaoludes: loomapidamise nõuetes; töötajate asjakohases väljaõppes ja teadmistes; loomade surmades ja halvas tervislikus seisundis, mis on tingitud välismaalt transportimisest; aretamise kohta ülevaate puudumises; uue omaniku taustakontrolli puudumises (pole tagatud, et uus omanik on võimeline looma eest hoolitsema) ning selles, et kaupluses müük süvendab arusaama, et loom on asi või kaup, mitte elusolend.

¹ PS § 11 kommentaarid, p 30-32. – Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Tallinn: Juura, 2002, lk 440–449.

Probleemid ei ole seega otseselt selles, et loomi müüakse kauplustes, vaid konkreetsemalt mujal – muu hulgas selles, kuidas nad kauplusesse jõuavad, kuidas neid seal peetakse ning mis nendega edasi saab. Probleemide olemusest näeme, et lahenduseks on olemas muud alternatiivsed ning eesmärgipärasemad meetmed. Näiteks saab vajadusel muuta loomapidamise, müügi ja transportimise nõudeid, võtta meetmeid teadlikkuse tõstmiseks ning tõhustada järelevalvet. Need meetmed aitaksid lahendada konkreetseid probleeme, oleksid probleemidest enam lähtuvad ning piiraksid seejuures ettevõtlusvabadust oluliselt vähemal määral.

Juhime tähelepanu, et Euroopa Liidu tasandil on lemmikloomi puudutavad nõuded juba uuendamisel. Vaadatakse üle loomade pidamise nõuded erinevates etappides, muu hulgas ka transportimisel.²

Samuti tuleb arvestada asjaoluga, et kauplustes müügi keelamine võib endaga kaasa tuua hoopis muid muresid, mis seavad loomad veel kehvemasse positsiooni. Täpsemalt võib lemmikloomade müük liikuda kauplustest nii-öelda põranda alla, kus seadusest tulenevaid nõudeid ei järgita ning kuhu järelevalve ei ulatu.

Kokkuvõtlikult leiame, et probleemide olemust ja nende lahendamise eesmärki silmas pidades, ei ole lemmikloomade kaupluses müügi keeld põhiseaduse mõttes proportsionaalne meede. Pöördumises toodud probleemide lahendamiseks on olemas alternatiivsed meetmed, mis aitavad sama eesmärki saavutada, kuid piiravad seejuures ettevõtlusvabadust vähemal määral. Seega tulekski probleemi lahendamiseks valida need muud, leebemad meetmed.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Riisalo

majandus- ja infotehnoloogiaminister

Kristina Jerjomina

625 6420 Kristina.Jerjomina@mkm.ee

² Näiteks on menetluses Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal, mis muudab määrust 1255/97 ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus 1/2005, eelnõu.